

	
Fossekalen il, orientering V Tom Bondehagen, tlf 906 77 422	Ringerike o-lag V Kristian Kihle, tlf 905 05 961

Ringerike kommune

3. november 2023

Høringsuttalelse Kommuneplanens arealdel 2023 – 2035

Planforslaget truer orienteringsidrettens eksistens på Ringerike.

1. Innledning – planforslaget truer o-idrettens eksistens på Ringerike

Fossekalen il, orientering og Ringerike o-lag har i mer enn 50 år drevet omfattende orienteringsaktivitet på Ringerike. Flere hundre barn har fått grunnleggende opplæring i bruk av kart og kompass, årlig deltar flere hundre på våre tur-orienteringsopplegg og ca 3.000 går stolpejakt, mange finner glede i konkurranseorientering og hevder seg nasjonalt. Et bredt spenn av mennesker i alle aldre, også mennesker med funksjonsnedsettelse, tar med glede del i vårt breie aktivitetstilbudet med treninger og lokale karuselløp. Vi har arrangert Norgesmesterskap og uttakingsløp til VM fordi terrengkvalitetene er så gode og varierte på Ringerike. Samtidig er de flate furumoene velegna for o-idrett for rullestolbrukere og andre med funksjonsnedsettelse, og Fossekalen il er en av landets mest aktive arrangører for disse. Basis for denne store aktiviteten er nærfriluftsområdene rundt byen. Uten disse vil rekrutteringsarbeid, trening, trimtilbud og karuselløp på ettermiddagstid bli forbeholdt noen få ressurssterke ildsjeler.

Det er derfor med stor bekymring vi leser Ringerike kommunes forslag til arealplan for 2023 – 2035. Det er allerede vedtatt omfattende utbygging til bolig- og næringsformål, omfattende samferdselsprosjekt og omdisponering til grusuttak og nydyrking på de aller fleste av kommunens nærfriluftsområder. I utkastet til arealplan foreslås ytterligere omfattende nedbygging og omdisponering. Seinere i høringsuttalelsen kommer vi tilbake til en mer konkret omtale og visualisering av nedbygging og omdisponering som foreslås for hvert enkelt område.

2. Planutkast i strid med nasjonale føringer og kommuneplanens samfunnsdel

Det er ille for orienteringsidretten med alle de kvalitetene den har, og vi frykter altså for o-idrettens framtid på Ringerike om planforslaget vedtas. Men enda mere bekymringsfullt må dette være for viktige samfunnsinteresser på Ringerike og kommunens muligheter til bærekraftig utvikling:

- Nedbygging av nærfriluftsområdene vil ha store negative konsekvenser for folkehelse i Ringerike. Det er vel dokumentert at fysisk aktivitet i kombinasjon med naturopplevelser har stor betydning for både psykisk og fysisk helse. Helsekostnadene for kommunen, staten og innbyggerne vil bli store. Vi viser her til Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, pkt 3.5: «God tilgang til nære turområder har vist seg særlig viktig i arbeidet med å

bidra til økt fysisk aktivitet. Slike områder bidrar også til god folkehelse gjennom naturopplevelser.»

- De omfattende utbyggings- og omdisponeringsplanene – lang ut over realistisk behov i planperioden, er ikke i samsvar med kommunens egne mål om kompakt by- og tettstedutvikling. Det fastslår kommunens sjøl og skriver oppsiktsvekkende nok i planen: «Planforslaget åpner imidlertid for en rekke nye bolig- og næringsområder som ikke er i tråd med kompakt by- og tettstedsutvikling». Vi kan heller ikke forstå at planforslaget er akseptabelt ut fra Norges forpliktelser om å ivareta naturmangfold, og kommuneplanens samfunnsdel som bygger på FNs bærekraftsmål og bl.a. vektlegger de store naturverdier Ringerike har å forvalte. Kommunen påpeker i kommuneplanens samfunnsdel at arealbeslag er den største trusselen mot naturmangfold i Norge i dag, og sier at kompakt by- og tettstedsutvikling og fortetting kan redusere press for å bygge ut naturområder og dyrka mark. Samsvaret mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel synes å være fraværende.
- De omfattende arealbruksendringene i planforslaget, særlig i skog og myr, innebærer i følge opplysningene i planen, klimagassutslipp på 100.000 tonn CO2 ekvivalenter sammenlikna med gjeldende arealdel. I en verden der vi må redusere klimagassutslippene vesentlig for å sikre vår eksistens, må det da være uakseptabelt å vedta en plan som innebærer en slik økning.
- Sist, men ikke minst, vil vi framheve at nedbygging av nærfriluftslivsområdene i det omfanget som nå foreslås, vil innebære en kraftig forringelse av Ringerikes attraktivitet. Mange av oss som nå bor her, gjør det nettopp på grunn av de fantastiske natur- og friluftslivsområdene – både nær byen og litt fjernere på Krokskogen, Nordmarka, Holleia og Vikerfjell.

3. Generelle plangrep for å sikre bærekraft, folkehelse og attraktivitet

For å sikre vilkårene for orienteringsidrett på Ringerike – og ha en bærekraftig arealplan som fremmer folkehelse og Ringerikes attraktivitet, mener vi kommunen nå må ta noen overordna grep:

- Fastsette varig avgrensning av et utvalg nærfriluftsområder på alle sider av Hønefoss og til tettstedene i kommunen.
- Sikre sammenhengende grøntkorridorer ut fra byen de få stedene det fortsatt er mulig.
- Foreta en realistisk vurdering av behov for nye områder for boligbygging og næringsutvikling i planperioden.
- Foreta en gjennomgang av tidligere avsatte utbyggingsområder og vurdere tilbakeføring til LNF-områder og/eller mer effektiv arealutnyttning.
- Bruke arealregnskap og rekkefølgebestemmelser aktivt for å sikre at minst mulig arealer tas i bruk til masseuttak samtidig.
- Sette strenge krav med tidsfrister for etappevis tilbakeføring til LNF-områder for det enkelte området for steinbrudd og masseuttak. Vi viser her til at massetak også er underlagt driftsplanregimet til Bergmesteren (Direktoratet for mineralforvaltning). Det settes der krav både til drift og istandsetting etter ferdig uttak. Videre bør en unngå å ha flere like dagbrudd og grusuttak samtidig i samme natur- og friluftslivsområde.

4. Viktige nærfriluftsområder for orienteringsidretten

Vi presiserer at vi med orienteringsidrett mener hele spennet av aktivitet fra nybegynneropplæring, klubbtreninger, lokale karuselløp, o-idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse, tur-orientering og stolpejakt til konkurranseorientering på høyt nivå. De områder og kvaliteter vi verdsetter er derfor sammenfallende med hele befolkningens behov for områder til daglig nærfriluftsliv med fysisk aktivitet og naturopplevelser.

4.1. Hovsmarka med Børdalsmoen

Vi bruker området mye til nybegynneropplæring, inklusiv for skolene som grenser til, til treninger, karuselløp, tur-orientering og stolpejakt. Vedlagt følger orienteringskartet der vi har skravert med lilla de områdene som er vedtatt og nå foreslås til utbyggingsformål. Til sammen innebærer det så stor nedbygging at verdien som orienterings- og nærfriluftsområde reduseres dramatisk. Tilbakeføring til LNF-formål av tidligere avsatte utbyggingsområder bør vurderes. Vi vil særlig peke på Børdalsmoen der det er vanskelig for oss å forstå at utbyggingsinteressene er større enn områdets verdi som grøntområde. Børdalsmoen utgjør en avgjørende del av en grøntkorridor fra Hønefoss til Hensmoen og Eggemoen. Vi mener dette er et viktig område å sette varig utbyggingsgrense i. For øvrig viser vi her til grundig høringsuttalelse fra Ingrid Strande som vi har gitt vår tilslutning til.

4.2. Hensmoen

Dette er også et av de mest brukte områdene til orientering på Ringerike, særlig av Fossekallen il, og med de samme aktivitetsformene som i Hovsmarka. Furumoene på Ringerike er særlig attraktive for store grupper turgåere og mosjonister, og de to tjerna gir området en særlig verdi. Vedlagte orienteringskart viser at det allerede er vedtatt omfattende masseuttak på områder som brukes mye i dag, og planforslaget legger opp til ytterligere masseuttak/utbygging. Vi mener ut fra ny kunnskap om naturkrise og nærfriluftsområdenes betydning for trivsel og folkehelse, at det må vurderes tilbakeføring av tidligere avsatte områder til masseuttak til LNF-område. Videre mener vi det må fastsettes en varig grense for masseuttak slik at kjerneområdet for orientering og friluftsliv sikres, at det må etableres grøntkorridorer til nærliggende naturområder og at rekkefølgebestemmelser og krav om tilbakeføring av områder for masseuttak er særlig aktuelt her. Vi viser også her til høringsuttalelsen fra Ingrid Strande.

4.3. Eggemoen - Vågårdsåsen

Eggemoen – Vågårdsåsen er blant de aller mest brukte områdene til o-idrett på Ringerike, og kombinasjonen av ulike terrengtyper gjør området unikt. Vi har derfor arrangert Norgesmesterskap i både natt-orientering og ultra langdistanse og de store løpene Night Hawk og Unionsmatch der de siste årene. Gjennom vår bruk ser vi også den enorme bruken av Eggemoen fra mosjonister til alle døgnets tider gjennom hele året. Det er allerede vedtatt en rekke utbyggingstiltak som vil redusere verdien av Eggemoen. Vi vil imidlertid berømme Ringerike kommune for å stoppe omdisponering av Eggemoen Vest. Denne og andre deler av Eggemoen vil fortsatt ha stor betydning for o-idrett og mosjonsaktivitet. Vi mener det er viktig at en nå setter noen varige grenser for utbygging, og sikrer grøntkorridorer mellom delområdene, og over- eller underganger når ny E 16 realiseres.

4.4. Kihlemoen – Oppenåsen

Dette området har mange av disse samme kvalitetene som Eggemoen – Vågårdsåsen, men ligger nærmere store befolkningsgrupper. For noe år siden arrangerte vi VM-uttakingsløp her der deltakerne virkelig fikk prøvd seg på flat furumo, i krevende ravinelandskap og så i tungt skogsterreng over Oppenåsen og med målgang på Helgerud skole. Området er imidlertid begrensa i utstrekning, og det foreslås en rekke tiltak som vil umuliggjøre den varierte bruken vi har hatt til nå. Vi viser her også til Ringerike o-lags høringsuttalelse til områderegeringsplan for Follummoen. Her foreslås det utbygging av hele 1.500 dekar til nytt næringsareal. Samla foreslått omdisponering av natur, som vi bruker til o-idrett, er voldsom i dette området, jf vedlagte kart der tidligere vedtatt og nye omdisponeringer av naturområder er skravert. Vi oppfordrer på det sterkeste til en realistisk gjennomgang av behov og der en ved avveining av ulike interesser tillegger betydning av området for idrett, friluftsliv og naturmangfold vesentlig vekt. Vi mener det bør settes en varig grense for utbyggingstiltak ved vedtatt grense for grusuttaket i sør slik at blir et sammenhengende natur- og

friluftslivsområde herfra og til Ådalselva. Det vesle grustaket i nord bør tilbakeføres til naturområde, og det er svært viktig å opprettholde en brei grøntkorridor opp i Oppenåsen med utgangspunkt i blåmerka sti og den kulturhistoriske Steinbru. Vi mener også det må settes varige byggegrense i sjølve Oppenåsen for å unngå stadig «bit for bit» nedbygging, og vil understreke verdien av åsryggen.

4.5. Hvervenmoen

Den delen av Hvervenmoen som nå ikke er nedbygd, utgjør et minimumsområde for vår hverdagsaktivitet med nybegynneropplæring, treninger, karuselløp, tur-orientering og stolpejakt. Dette er nærmeste turområde for søndre del av Hønefoss, og vil få enda større betydning når Krakstadmarka bygges ut. Vi mener det bør settes varig byggegrense ved nåværende regulerte utbyggingsområde slik at arealet sør for denne bevares som naturområde, jf også vår uttalelse til reguleringsplan for brannstasjon. Vi mener at Hvervenmoen er så verdifull for nærfriluftsliv og idrett, herunder o-idrett, at det ikke bør tillates oppdyrking.

4.6. Prestmoen

Vi har tatt i bruk Prestmoen til nybegynneropplæring, trening, karuselløp, tur-orientering og stolpejakt fra 2017, og opplever at det er et svært velegna område til dette. Seinest nå i høst har Ringerike o-lag hatt eget tur-orienteringsopplegg her med «grønn tur» - tilpassa mennesker med funksjonsnedsettelse. Når vedtatte planer for utbygging i andre viktige nærfriluftsområder realiseres, vil verdien for vår og annen aktivitet øke vesentlig. Dersom det gjennom revisjonen av kommeplanens arealdel åpnes for ytterligere nedbygging av andre nærfriluftslivsområder, forsterkes dette. Vi ber om at området varige avsettes til LNF-område, og at det ved realisering av Ringeriksporteføljen sikres over- eller underganger som da vil binde delområdene sammen.

4.7. Skamarka Tyrstrand

Vi har et mindre orienteringskart over Skamarka med Tyrstrand stadion som velegna utgangspunkt, og har brukt området til nybegynneropplæring, trening, karuselløp og tur-orientering. Tilknytning til stadionanlegg med arrangementsfasiliteter og parkering, og terrengkvalitetene, gjør at vi planlegger et større orienteringskart over Skamarka og tilgrensende skogområder. Dersom kommunen velger å gå videre med planer for boligbygging i området, mener vi det er svært viktig å bevare en brei grøntkorridor ut fra stadionområdet og til tilgrensende naturområder, og bevare det flotte toppområdet ubebygd.

5. Store og viktige natur- og friluftslivsområder

Vi har i denne høringsuttalelsen fokusert på nærfriluftsområdene fordi vi mener forslaget til arealplan er dramatisk negativt for framtidige nærfriluftsliv, o-idrett og annen idrettsaktivitet i naturen, og dermed for folkehelse, bærekraft og attraktivitet.

Avslutningsvis vil vi, for å få fram helheten, framheve verdien av de store og flotte natur- og friluftslivsområdene ellers i kommunen. For oss er områdene som ivaretas gjennom Markaloven særdeles viktige. Seinest i 2022 hadde vi et samarbeid med Tyrving il om nytt kart over området Damtjern – Løvlia som blei brukt til Norgesmesterskap. Vi oppdaterer jevnlig kartet over Ringkollenområdet og bruker det til hele spekteret av o-idrett. Holleia, særlig med utgangspunkt fra Ask, er et kjempefint område for o-idrett som begge klubbene bruker mye.

Vi vil også framheve Gullerudmarka, området mellom Klekken og Åsa. Dette området fungerer både som nærfriluftslivsområde, og er stort nok til større arrangement. Vi er svært tilfreds med at ønsket om stort boligområde ved Klekken ikke er tatt med i forslaget til arealplan. Det er viktig at allmennhetens

tilkomst til naturområdene ivaretas ved den foreslåtte spredte boligbygginga i Åsa. Videre vil vi gjøre kommunen oppmerksom på at vår bruk vanskeliggjøres noe av mangelfulle parkeringsmuligheter i Klekken-området og av at organisert ferdsel i utgangspunktet er forbudt i naturreservatene.

Fossekallen il orientering og Ringerike o-lag støtter høringsuttalelsen Ingrid Strande har utarbeida om nærfriluftsområdene nord for Hønefoss, og avgir denne egne uttalelsen for å få fram konsekvensene av planforslaget også for nærfriluftsområder på andre sider av byen og for å spesifikt fokusere på de dramatiske konsekvensene for o-idretten.

Fossekallen il, orientering og Ringerike o-lag bidrar gjerne til ytterligere konkretisering og svarer på spørsmål om våre synpunkter om ønskelig. Vi håper den endelige arealplanen vil gi grunnlag for o-idrett, annen naturbasert idrett og nærfriluftsliv for befolkningen på Ringerike. Dette samarbeider vi gjerne med kommunen om - både når det gjelder utarbeiding av kart og utvikling av attraktive aktivitetstilbud.

Vennlig hilsen

Fossekallen il, orientering og Ringerike o-lag

Tom Bondehagen
leder

Kristian Kihle
leder

Vedlegg:

Orienteringskart Hovsmarka med lilla skravering av vedtatt og foreslått omdisponering av natur.

Orienteringskart Hensmoen med lilla skravering av vedtatt og foreslått omdisponering av natur.

Orienteringskart Kihlemoen-Oppenåsen med lilla skravering av foreslått omdisponering av natur.

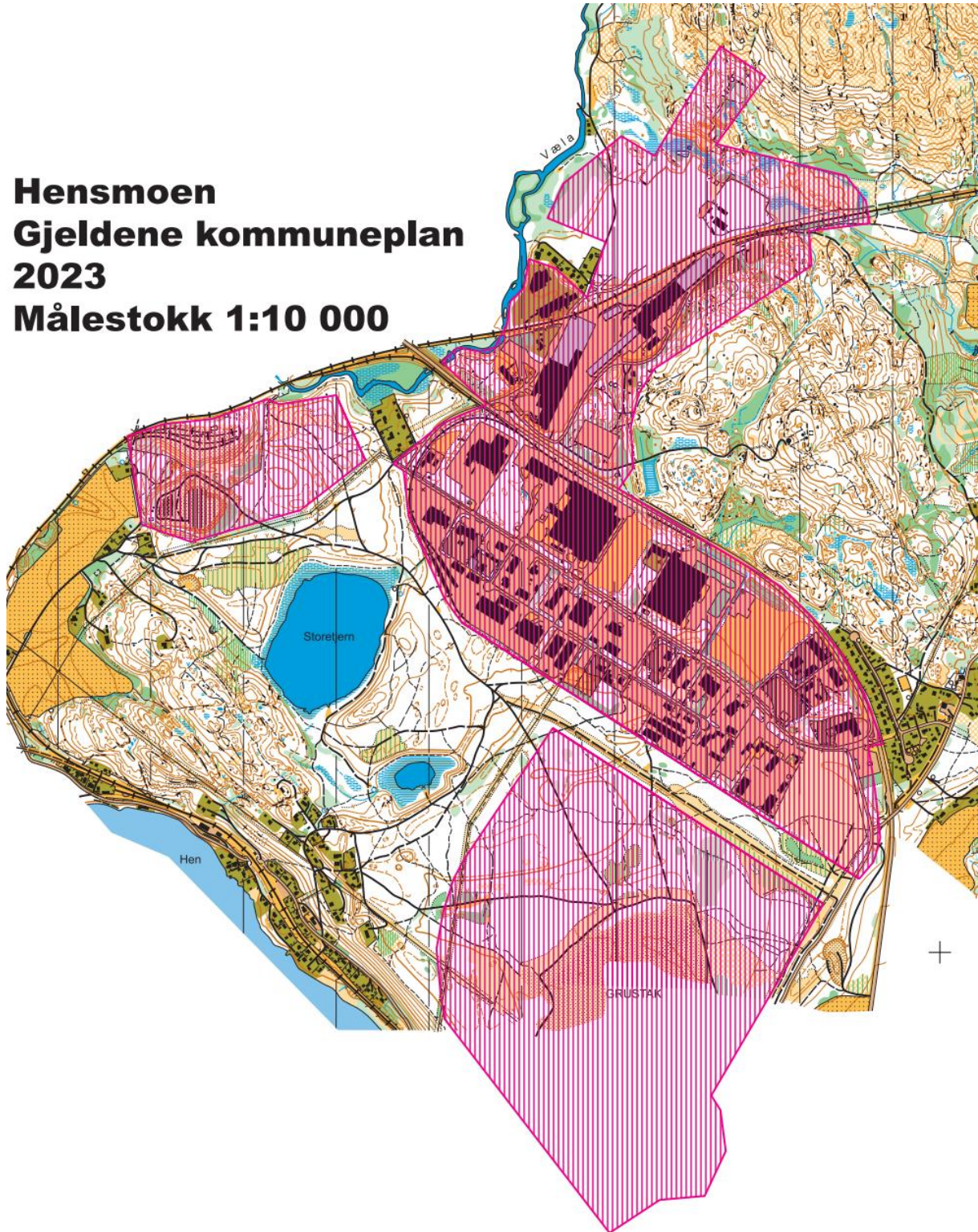
Kopi: Viken fylkeskommune, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Buskerud o-krets, FNF Buskerud, Ringerike idrettsråd, DNT Ringerike

Vedlegg Orienteringskart Hovsmarka

Vedlegg Orienteringskart Hensmoen

Hensmoen
Gjeldene kommuneplan
2023
Målestokk 1:10 000

Vedlegg Orienteringskart Kihlemoen_Oppenåsen

